تیپی موزیکی (خانزاد)ی کچان تەمەنێکی کورت و خزمەتێکی زۆر.. ن: کامەران حاجی ئەلیاس

تیپی موزیکی (خانزاد)، یەکەم تیپ بو لەهەموو عێراق کە سەرجەم ژەنیارو گۆرانیبێژەکانی تەنیا کچ بێت.
ن: کامەران حاجی ئەلیاس

هونەری موزیك و گۆرانی هونەرێکە لەزۆربەی شوێن و کاتدا بوونی هەیە لەماڵ، لەکاتی کارکردن، لەناو ئۆتۆمبیل ..مرۆڤ دەتوانێت بەئاسانی گوێبستی موزیك یان گۆرانی بێت لەنێو کوردیش گرنگی زۆر بەم بوارە دراوەو دەدرێت..چەندین موزیك ژەن و گۆرانیبێژو تیپی موزیکی کوردی هەن، کەخزمەتێکی زۆریان کردوە ئەوەی مەبەستمە هەڵوەستەی لەسەر بکەین تیپی موزیکی(خانزادی کچان)ە لەهەولێر کە لەتەمەنێکی زۆر کورت خزمەتێکی زۆری هونەری موزیك و گۆرانی کوردی کرد بەجۆرێك یەکەم تیپ بووە لەسەر ئاستی عێراق کە هەموو ژنیارەکان و گۆرانی بێژەکانی ئەم تیپە تەنیا ئافرەت بن.

(تیپی موزیکی خانزادی کچان)، لەساڵی (1980) لەسەردەستی هونەرمەند گەورەی کورد مامۆستا (وریا ئەحمەد) دامەزرا توانی لەماوەی (3-4) ساڵ دوای راهێنان و مەشقێکی زۆر تیپێکی خێنجیلانە دروست بکات، تیپێکی موزیك بەناوی (خانزاد) مەبەست لێی "خانزاد"ی میری سۆرانە کە یەکێکە لەئافرەتە ناسراوەکانی مێژوی نەتەوەکەمان دوای ئەوەی هاوسەرەکەی "میر سلێمان بەگ" لەلایەن دوژمنانی کوردەوە ژەهرخوارد کرا لەساڵی 1597، لەشاری بەغدا کۆچی کرد، خانزاد جڵەوی دەسەڵاتی میرایەتیی میرنشینی سۆرانی گرتە دەست، نامەوێ باسەکە بگێرم بەڵام لەم سەردەمەدا ناو نانی ئەو تیپە بەم ناوە ماناو مەدلولی زۆر هەڵدەگرێت.

تیپەکە لەچەند ئامێر ژەنێك پێکهاتبون لەسەر ئامێرەکانی (کیبۆرد، گیتاری سۆلۆ، گیتاری باس، کۆردگیتار، فلووت، کلارینێت، ئەکۆردیۆن، درامز، تەپڵ، بەنگۆز، کەمان،..هتد) لەگەڵ چەندین موزیکژەن وەکو (شعائع تارق لەسەر ئامێری ئۆرگ، سۆزان فایقو رۆزان حەمید لەسەر ئامێری کەمان، ڤیان قاسم لەسەر ئامێری کلارنێت، نادیە لەسەرئامێری ئەکۆردیۆن، سۆزان حەمید لەسەر ئامێری ئیقاع، ڤیان فائق وکچێك بە

ناوی سەراب، لەسەر ئامەری گیتار، کچێکی تر بەناوی وەردە دەق ژن بو لەگەڵ چەندین ئافرەتی تر… یەکێك لەگۆرانی بێژە دیاری ناو تیپ ئافرەتێك بوو بە ناوی (ڤیان فائق) کە لەزۆربەی چالاکی هونەری ئەو کات بوونی هەبو، یەکێك بووە لەو ئەندامانەی کە زۆر چالاك، لەنێو تیپ بونی هەبووە، زۆر هەوڵمدا بۆ ئەوەی لە نزیکەوە گفتەگۆی لەسەر تیپو گۆرانییەکانی لەگەڵدا بکەین بەڵام هەوڵەکان بێسوود بوو، تەنیا ئەو زانیاری ئەوەم دەست کەوت کەئێستا لەدەرەوەی هەرێمی کوردستانە لەهەمانکاتدا دوورکەوتوەتەوە لە هونەری گۆرانی وتن، بەڵام ئەو لەزۆربەی چالاکیو فیستیڤاڵەکان بەشدارییەکی کارای هەبووە.

(تیپی موزیکی خانزادی کچان) تاکە تیپ بو کە هەموو ژانیارەکانو گۆرانی بێژەکانی تەنیا ئافرەت بون کاتێ لەبەغدا فیستیڤاڵێکی هونەری گۆرانی لەسەر ئاستی عێراق ساز دەکرێت زۆربەی پارێزگاکانی عێراق بەشدار دەبن تیپی موزیکی خانزاد بووە جێگای سەرسوڕمانی ئامادەبووانو سەرپەرشتیارانی فیستیڤاڵەکە، هەربۆیە دەست خۆشییەکی زۆر ئاراستەی سەرپەرشتیارو ئەندامانی تیپەکە کرا.

لەساڵی 1982 تیپەکە بەشداری (فیستیڤاڵی دووەمی هونەری کوردی ـ هەولێر) کرد کەمەڵێ گۆرانی لەو فیستیڤاڵە پێشکەش کرد، لەساڵی 1983، کەمەڵێك گۆرانیشی بە تەلەفزیۆنی ئەوسا تۆمارکرد، بەمەش تیپەکە دەنگ دانەوەیەکی زۆری لێکەوتەوە، زیاتر کوردستانیان بەتیپەکە ئاشنا بوون دوای ئەوە تیپەکە لە چالاکی هونەری بەردەوام بوو لەزۆر بۆی فیستڤاڵی هونەری گۆرانیو موزیك بەشداری کارای هەبوو وە بەشداری چەندین بەرنامەی تەلەفزیۆنی کرد یەکێك لەو بەرنامانە بەرنامەی هەرجارەی لەپارێزگایەك (سهرە ئەربیلییە) لەتەلەفزیۆنی عێراق بوو چەندین گۆرانی لەو بەرنامەیە پێشکەش کران وەکو (هەی مینە عەمرم مینە، هەپ زندانو هەپ زندان، دەك نەمینەم ئەلەززە، ئایشەکی دەلالی دبلا وابی هەروابی، وەزتازەممە وەزتازەممە، خان ئەمیری) لەگەڵ گۆرانی پەشیمانی لە هۆنراوەی شاعیرەی گەورەی کوردی گۆران ئاوازی هونەرمەند وریا ئەحمەد ووتنی کۆرس.

ئەوەی راستی بێت من زۆر هەوڵمدا ئەندامانی ئەو تیپە بدۆزمەوە بۆ ئەوەی گفتەگۆیەکی هونەرییان لەگەڵ ساز بدەم باس و خواسی تیپەکەیان لەگەڵ بکەم، بەداخەوە بەهۆکاری ئەوەی زۆربەیان لەهونەرەکە دوورکەوتونەتەوە ،یان لە دەرەوەی هەرێمی کوردستان ژیان دەگوزەرێنن، ئەو دەرفەتەم بۆنەگونجا، بەڵام لەرێگەی

مامۆستای هونەرمەند وریا ئەحمەد توانیم پەیوەندی بە خاتوو (ناسکە عزەدین مەحیەدین) بکەم کە ئەستا مامۆستایە لەیەکێك لە قوتابخانەکانی شاری هەولێر تاکە ئەندامی ئەو تیپەیە تائێستا بەردەوامە کە جگە لە بواری موزیك و سروود لەبواری دیزاینش دەستێکی باڵای هەیە.

ناسکەخان پێراگەیاندم، کە ئەو هەر لەسەرەتای دامەزراندنی تیپ لەساڵی 1980 پەیوەندی بەتیپی (خانزاد) کردوە هەروەها دەڵێت: بەسەرپەریشتی هونەرمەند وریا ئەحمەد ئەم تیپە دامەزرا ئەو راهێنان و مەشقی پێکردین کۆمەڵێ ژەنیاری بەتوانا لەژێر دەستی ئەم کەڵە هونەرمەندە پێگەیشت منیش وەکو ژنیاری فلوت بەشدار بووم خۆشم دەرچووی پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی موسڵ بەشی موزیکم لەکۆتییدا وتی: شانازیش دەکەم کە ئەندامێکی کارای تیپی (خانزاد) بووم، بەشداری سەرجەم چالاکییەکانم کردوە.

لەو کاتەی لەساڵاکانی هەشتاییەکان شەڕی نێوان عێراق و ئێران تا دەهات شەڕەکە زۆر گەرمو خوێناوی تر دەبوو بۆیە هەموو شتێکی دەوڵەت لەخزمەت ئەو شەڕە بوو کاتیش داوا لەو تیپە دەکرێت سرودو گۆرانی بۆ بەعس و دکتاتۆرەکەی بڵێن مامۆستای هونەرمەند وریا ئەحمەد واز لە تیپەکە دەهێنێت لە دوایی ئەو چەند هونەرمەندێك لەو شوێنی ئەو دانرا وەکو هونەرمەندی خوالێی خۆشبێت (شەرزاد عوزێری) بەڵام هیچ بەرهەمێکی ئەوتۆیان نەبوو، بۆیە تیپەکەش دوای چالاکی وەك پێویست نا بێت.

ئەو فاکتەرەی وای لەئێمەمانان کردوە بەو کورتە باسەئەم تیپە وەبیر ئەوە بهێنینەوە بە ئەو خزمەتە پێشکەییەی تیپی موزیکی خانزادی کچان بووە بە تایبەتی هەوڵ و کۆششی مامۆستای ئازیزی هونەرمەند (وریا ئەحمەد) کەلەو بارو دۆخەدا خزمەتێکی بەرچاوی هونەری گۆرانی موزیکی کوردی بکات لەبەرە دەست خۆشی لێدەکەم لەهەمانکاتدا سوپاسی دەکەم بۆ پێدانی زانیاری لەسەر ئەم تیپە پێ بەخشندە لەبەشەوە سوپاسی خوشکی بەڕێزم (ناسکە) خان بۆ هاوکاریو پێدانی زانیاری بۆ نووسینی ئەم بابەتە.